

STICHTING PENSIOENFONDS

TOWERS PERRIN

Jaarverslag 2013

juni 2014

Stichting Pensioenfonds Towers Perrin
Fascinatio Boulevard 238
3065 WB Rotterdam
Postbus 4199
3006 AD Rotterdam
Statutair gevestigd te Amsterdam

Deze pagina is met opzet blanco

INHOUD

1. Karakteristieken van het pensioenfonds	6
2. Kerncijfers	10
3. Bestuursverslag	10
Goed Pensioenfondsbestuur	18
Communicatie	20
Actuariële zaken	22
Vooruitblik op 2014	26
4.1 Verslag van het verantwoordingsorgaan	27
4.2 Verslag van het Algemeen bestuur inzake het intern toezicht	28
5. Jaarrekening 2013	30
Balans	31
Staat van baten en lasten	32
Kasstroomoverzicht	32
Algemene toelichting	34
Toelichting op de Balans	37
Toelichting Staat van Baten en Lasten	45
6. Overige gegevens	50
Bestemming van saldo baten en lasten	50
Ondertekening	50
Actuariële verklaring	51
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	53

Deze pagina is met opzet blanco

1. KARAKTERISTIEKEN VAN HET PENSIOENFONDS

Profiel

Stichting Pensioenfonds Towers Perrin ('het pensioenfonds') is op 16 december 1994 opgericht en statutair gevestigd in Amsterdam. Het pensioenfonds heeft als doel de pensioenovereenkomsten tussen de werkgever Towers Watson Netherlands B.V. (hierna genoemd 'Towers Watson') en zijn medewerkers uit te voeren en in het kader daarvan pensioenen uit te keren aan deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Het pensioenfonds voert een aantal regelingen uit.

- De voormalige basisregeling van de Towers Perrin medewerkers tot en met 31 december 2010. De pensioenaanspraken zijn bij Centraal Beheer Achmea ondergebracht door middel van een garantiecontract. Dankzij dit garantiecontract staat Centraal Beheer Achmea garant voor de toekomstige uitkering van de nominale pensioenaanspraken.
- De voormalige aanvullende beschikbare premieregeling van de Towers Perrin medewerkers tot en met 31 december 2010. De beleggingen van deze beschikbare premieregeling worden door Robeco belegd.
- De voormalige aanvullende beschikbare premieregeling van de Watson Wyatt medewerkers tot en met 31 december 2010. De beleggingen van deze beschikbare premieregeling worden door Robeco belegd.
- De beschikbare premieregeling van de huidige medewerkers van Towers Watson vanaf 1 januari 2011. De beleggingen van deze beschikbare premieregeling worden door Robeco belegd.

Organisatie

Het pensioenfonds staat onder leiding van een bestuur, dat is samengesteld uit twee vertegenwoordigers van de werkgever en twee vertegenwoordigers van de werknemers. De werkgeversvertegenwoordigers worden voor onbepaalde tijd aangewezen door de werkgever.

De werknemersvertegenwoordigers worden door de medewerkers voor een periode van vier jaar gekozen uit de groep actieve deelnemers. Op 31 december 2013 was het bestuur als volgt samengesteld:

NAMENS WERKGEVER

Functie	Naam	Dagelijkse functie	Jaar van aantreden	Jaar van aftreden
Voorzitter	Dick van Doorn	Gepensioneerd Senior Consultant	2011	nvt.
Algemeen lid	Richtje Thien	Consultant	2013	nvt.

NAMENS WERKNEMERS

Functie	Naam	Dagelijkse functie	Jaar van aantreden	Jaar van aftreden
Algemeen lid	Dirk den Heijer	Consultant	2012	2017
Secretaris	Liske Sieben	Senior Associate	2005	2017

In 2013 liep de zittingstermijn van zowel Dirk den Heijer als van Liske Sieben af. Beide bestuursleden zijn in de bestuursvergadering van 20 september 2013 herbenoemd voor een nieuwe zittingstermijn van vier jaar.

Het bestuur heeft in 2013 vijf keer vergaderd. De vergaderingen vonden plaats op 22 maart, 15 mei, 11 juni, 20 september en 13 december.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan had op 31 december 2013 de volgende samenstelling:

- Jobert Koomans, Senior Consultant bij Towers Watson. Jobert vertegenwoordigt de werkgever in het verantwoordingsorgaan.
- Herma van der Stoel, Senior Associate bij Towers Watson. Herma vertegenwoordigt de deelnemers in het verantwoordingsorgaan.
Op 1 februari 2014 is Herma uit dienst getreden van Towers Watson. In de ontstane vacature is momenteel nog niet voorzien. Het bestuur is Herma zeer erkentelijk voor haar inzet voor het pensioenfonds.
- Daarnaast wijzen de pensioengerechtigden een vertegenwoordiger aan. Deze plaats was op 31 december 2013 echter vacant. Ook in deze vacature is momenteel nog niet voorzien.

Het verantwoordingsorgaan moet een oordeel geven over het handelen van het bestuur, het door het bestuur uitgevoerde beleid in het afgelopen boekjaar en de beleidskeuzes die voor de toekomst zijn gemaakt.

Intern toezicht

Het pensioenfonds regelt het intern toezicht via een zogenaamde 'one tier board'. Door het bestuur worden twee personen aangewezen als 'dagelijks bestuur', waarvan er maximaal één lid van het bestuur is. De overige bestuursleden controleren als 'algemeen bestuur' de correcte uitvoering van het geheel. Tussen de uitvoerders en de controlerende bestuursleden zijn afspraken gemaakt om dit proces op verantwoorde wijze te waarborgen.

Het dagelijks bestuur bestond in 2013 uit Dirk den Heijer, lid van het bestuur en Sander Bosman, administrateur van het pensioenfonds.

Deelnemersraad

De deelnemersraad (DR) geeft het bestuur van het pensioenfonds advies over (beleids)keuzes. Dit kan gevraagd en ongevraagd. Het advies van de DR is voor het bestuur niet bindend, maar de mening van de DR weegt wel zwaar. De DR speelt dus een belangrijke rol als het om beleidsbeslissingen van het pensioenfonds gaat.

De DR bestond op 31 december 2013 uit de volgende leden:

- Pascal Wegman, Consultant Retirement. Pascal is voorzitter van de deelnemersraad.
- Harmen Pullen, Legal Consultant.
- Marcel Vroegindewei, Consultant Retirement.
- Vacature namens de pensioengerechtigden.

De DR en het bestuur hebben in 2013 twee maal een gezamenlijk overleg gehad. Hierin werd de DR geïnformeerd over de huidige stand van zaken binnen het pensioenfonds en adviezen gevraagd met betrekking tot relevante vraagstukken. De DR heeft in 2013 een positief advies afgegeven inzake het jaarverslag over 2012.

Ook heeft het bestuur op 20 december 2013 advies gevraagd over de herziening van het Pensioenreglement 2011. De DR heeft op 22 januari 2014 een positief advies gegeven.

Uitvoeringsorganisatie

De dagelijkse zaken rondom het pensioenbeheer wordt gevoerd door het dagelijks bestuur. Zij onderhoudt hiervoor de contacten met de vermogensbeheerder van de beschikbare premieregeling, Robeco Pension Providers, en de risicoherverzekeraar, Elips Life N.V. (Elips). De uitvoering van de deelnemersadministratie en financiële administratie van het pensioenfonds is uitbesteed aan Towers Watson. De voormalige basisregeling van de Towers Perrin deelnemers tot en met 31 december 2010 is volledig herverzekerd bij Centraal Beheer Achmea. De administratie hiervan wordt door Centraal Beheer Achmea uitgevoerd.

Externe ondersteuning

Het pensioenfonds wordt op afroep bijgestaan door externe deskundigen voor onder andere advisering op het gebied van communicatie, juridische zaken, actuariaat en risicobeheersing op lange termijn.

Accountant/actuaris

Carel Hammer AAG is de certificerend actuaris van het pensioenfonds.

Oscar van Agthoven RA, werkzaam bij BDO Audit & Assurance B.V. is de controlerend accountant van het pensioenfonds.

Het pensioenfonds heeft geen medewerkers in dienst.

2. KERNCIJFERS

(bedragen x €1.000)	2013	2012	2011	2010	2009
Aantallen deelnemers per 31 december					
Actieve deelnemers	319	333	319	133	160
Gewezen deelnemers	309	265	239	175	153
Pensioengerechtigden:					
Gepensioneerden	4	3	3	4	3
Arbeidsongeschikten	1	2	1	1	1
Nabestaanden	9	4	3	3	3
Pensioenuitvoering					
Feitelijke premie	2.931	2.869	2.776	2.108	2.284
Kostendeekkende premie	2.931	2.869	2.776	1.544	1.721
Pensioenuitvoeringskosten	369	376	394	360	302
Uitkeringen	175	109	75	81	78
Toeslagen (per 1 april)					
Gewezen deelnemers en pensioengerechtigden	1,59%	2,16%	1,90%	0,69%	1,44%
Technische Voorzieningen per 31 december					
Oude Basisregeling (voor risico pensioenfonds)	14.574	14.071	13.584	10.897	9.088
Beschikbare Premieregeling (voor risico deelnemers)	19.009	16.949	13.380	10.553	8.885
Totale Technische Voorzieningen	33.583	31.020	26.964	21.450	17.973
Vermogen					
Beleggingen voor risico pensioenfonds	3.307	2.660	2.866	2.354	3.126
Beleggingen voor risico deelnemers	19.009	16.949	13.380	10.553	8.885
Vordering op de herverzekeraar	13.779	14.071	13.584	9.528	7.820
Totaal vermogen	36.095	33.680	29.830	22.435	19.831
Algemene reserve	1.948	1.899	1.865	472	314
Reserve voor toekomstige toeslagen	564	761	1.001	1.200	1.194
Totaal van reserves	2.512	2.660	2.866	1.672	1.508
Dekkingsgraad (*)	117,2%	118,9%	121,1%	116,9%	117,4%

In 2009 en 2010 is de dekkingsgraad bepaald als 100%, vermeerderd met de algemene reserve en de afslag op de vordering op de herverzekeraar gedeeld door de technische voorzieningen van de basisregeling van de voormalig Towers Perrin deelnemers. De afslag op de vordering op de herverzekeraar is gelijk aan de technische voorzieningen van de basisregeling voor de voormalig Towers Perrin deelnemers minus de vordering op de herverzekeraar. Voor de andere jaren is de dekkingsgraad bepaald als 100%, vermeerderd met het totaal van de reserves gedeeld door de technische voorzieningen van de basisregeling.

3. BESTUURSVERSLAG

Algemene ontwikkelingen

Voor wat betreft de ontwikkelingen op pensioengebied was 2013 een druk jaar. De eerste stap van de geleidelijke verhoging van de pensioenrichtleeftijd van 65 naar 67 jaar, voorbereiding op een gewijzigde pension fund governance, de discussie over een nieuw Financieel Toetsingskader (FTK - nieuwe financiële spelregels voor pensioenfondsen), de voorgestelde aanpassing van het Witteveen kader (welk opbouwpercentage mag binnen fiscale grenzen worden gehanteerd en aftopping van de grondslag waarover bruto mag worden opgebouwd), hielden de sector flink bezig. Naast deze (aanstaande) veranderingen werd de sector alweer opgeroepen mee te denken over een nieuw pensioenstelsel voor de toekomst. In 2013 leek verandering de enige constante. Voor deelnemers wordt het hierdoor steeds lastiger om een goede financiële planning voor later te maken.

Het sociale akkoord dat in april 2013 is gesloten verdween in het najaar van 2013 weer voor het grootste deel van tafel. Op 1 oktober 2013 heeft staatssecretaris Klijnsma, mede naar aanleiding van de reacties op de consultatie over de herziening van het FTK, laten weten dat het nominale en reële contract zoals in de consultatiestukken zijn beschreven, van de baan zijn. In plaats daarvan zal een tussenvariant worden ingevoerd. Daarin zullen de beste aspecten van beide contractvormen worden gecombineerd. Omdat kortingsmaatregelen in de tussenvariant een laatste redmiddel blijven, is de invaarproblematiek van de reeds opgebouwde pensioenrechten, niet langer aan de orde. Op 4 april 2014 meldde staatssecretaris Klijnsma dat het wetsvoorstel voor advies aan de Raad van State werd voorgelegd.

De pensioenregeling en de AOW

Sinds 1 januari 2013 wordt de AOW-leeftijd, van oudsher gelijk aan 65, geleidelijk verhoogd naar 67 jaar in 2023. Vanaf 1 januari 2014 geldt dat eveneens voor de fiscale pensioenrichtleeftijd – de pensioenleeftijd waarop nieuwe pensioenopbouw gericht moet zijn. Tegelijkertijd zijn de fiscaal maximale opbouwpercentages vanaf die datum met 0,1%-punt verlaagd, naar respectievelijk 2,15% voor middelloon en 1,9% voor eindloon. Verdere verhoging van de pensioenrichtleeftijd (altijd in stappen van een jaar) wordt gekoppeld aan de resterende levensverwachting.

In onze eigen pensioenregeling is de pensioenrichtleeftijd hierop aangepast. Waar deze voorheen 65 was gaan de deelnemers vanaf 2013 met pensioen op de datum waarop de AOW-uitkering ingaat. Het pensioenreglement is in overleg met de werkgever en de deelnemersraad hierop aangepast. De premiestaffels behoeften niet te worden aangepast: deze voldoen aan de fiscale eisen.

Opnieuw kortingen

Voor een groot aantal fondsen geldt het einde van het verslagjaar tevens als het einde van het (verlengde) kortetermijnherstelplan, nadat de overgrote meerderheid van de fondsen per 31 december 2008 een herstelplan heeft moeten indienen. De evaluaties van de herstelplannen moesten uiterlijk 12 februari 2014 zijn ingediend. 29 fondsen bleken per 31 december 2013 nog in onderdekking te verkeren. De fondsen die pensioenen hebben moeten korten hebben die korting in de praktijk per 1 april 2014 doorgevoerd. Ons eigen pensioenfonds hoefde deze maatregel niet te nemen: er is bij ons geen sprake van een dekkingstekort.

Ontwikkelingen na balansdatum

Invoering van het nieuwe FTK wordt onveranderd beoogd per 1 januari 2015. Wel heeft staatssecretaris Klijnsma aangegeven gefaseerde invoering te overwegen. Afgaande op de uitingen van het ministerie zal een aanpassing van het standaardmodel voor de vaststelling van het vereist eigen vermogen, onderdeel uitmaken van het nieuwe FTK. Voor zover momenteel bekend zal die aanpassing gebaseerd zijn op de notitie die het ministerie in de zomer van 2011 aan de Tweede Kamer zond.

Eveneens op 1 oktober 2013, tegelijk met de aankondiging van de tussenvariant, liet staatssecretaris Klijnsma aan de Tweede Kamer weten het advies van de UFR-commissie met betrekking tot de wijziging van de UFR-methodiek, te volgen. Het belangrijkste kenmerk van dat advies is dat het UFR-niveau, nu gefixeerd op 4,2%, wordt vervangen door een voortschrijdend gemiddelde van de forward rate in jaar 20. Ten tijde van het advies bedroeg dat gemiddelde 3,9%. Naar alle waarschijnlijkheid zal dat percentage vooralsnog blijven dalen. Ten gevolge daarvan zal de methodiek een verhogend effect hebben op de voorzieningen en de kostendeekkende premie. DNB heeft laten weten dat de gewijzigde methodiek niet eerder dan 1 januari 2015 zal worden ingevoerd. Gelijktijdig met de invoering van de gewijzigde methodiek zal de huidige driemaandsmiddeling komen te vervallen.

Op 18 december 2013 werd een politiek akkoord bereikt over het Witteveen-kader. In de kern betekent dit akkoord dat het opbouwpercentage voor middelloonregelingen wordt verlaagd naar 1,875%, terwijl het inkomen waarover fiscaal gefacilieerd pensioen kan worden opgebouwd wordt gemaximeerd op € 100.000. Ook hiervoor geldt dat de beoogde datum van invoering 1 januari 2015 is. Het wetsvoorstel is op 6 maart 2014 door de Tweede Kamer aangenomen.

2014 is door DNB uitgeroepen tot een overbruggingsjaar. Dat betekent dat DNB een aantal onderdelen van het FTK niet zal handhaven. Meest in het bijzonder geldt dat, in geval van nieuwe tekortsituaties die zich in de loop van 2014 voordoen, niet direct een nieuw herstelplan hoeft te worden ingediend. Dat kan worden uitgesteld tot 1 januari 2015, zodat de verwerking van het tekort met inachtneming van het nieuwe FTK kan plaatsvinden.

Beschikbare premieregeling en Robeco

De pensioenopbouw van de door het pensioenfonds uitgevoerde beschikbare premieregeling is bij Robeco ondergebracht. Robeco is aangesteld om op een prudente wijze te zorgen voor een optimale verhouding tussen risico en rendement.

Robeco hanteert een administratie- en beleggingssysteem, genaamd Flexioen dat via internet benaderbaar is. Hierbij kunnen de (gewezen) deelnemers zelfstandig online de aan- en verkoop van beleggingen regelen. Robeco biedt daarbij een Life Cycle service aan, dat wil zeggen een aantal beleggingsmixen waarvan het risico is afgestemd op de bereikte leeftijd van de deelnemer.

Life Cycle Service

Door middel van de Life Cycle service wordt invulling gegeven aan het Prudent Person principe en de Zorgplicht. Hierbij worden twee serviceniveaus aangeboden. Binnen het standaard toegekende serviceniveau Volledig Beheer bepaalt het pensioenfonds het beleggingsbeleid zowel voor de af te dragen pensioenpremies, als voor de opgebouwde kapitalen door deze conform horizonsgerelateerde adviesmixen te beleggen. Hiermee wordt rekening gehouden met de resterende tijd tot de verwachte pensioendatum; naarmate men ouder wordt gaat men over naar een beleggingsmix met een lager risicoprofiel.

Door middel van serviceniveau Eigen Beheer kan de deelnemer zelf bepalen hoe er wordt belegd. Hierbij neemt de deelnemer de verantwoordelijkheid van de beleggingen over van het pensioenfonds. De beleggingen worden bij dit serviceniveau periodiek getoetst aan de hand van een vooraf vastgesteld beleggingsprofiel. Hierover wordt de deelnemer jaarlijks schriftelijk door Robeco geïnformeerd.

Adviesmixen

Het pensioenfonds hanteert onderstaande adviesmixen voor de TW2011 pensioenregeling:

Beleggingsfondsen	Beleggingshorizon Leeftijd	Mix 1	Mix 2	Mix 3	Mix 4	Mix 5	Mix 6	Mix 7	Mix 8	Mix 9	Mix 10
		> 40 < 25	30-40 25-35	20-30 35-45	15-20 45-50	10-15 50-55	8-10 55-57	6-8 57-59	4-6 59-61	2-4 61-63	<2 >63
Aandelen											
Robeco Emerging Markets Equities I-shares		10%	10%	10%	10%	5%					
Robeco Property Equities I-shares		10%	10%	10%	10%	5%	5%				
SAM Sustainable European Equities I-shares		25%	25%	20%	15%	15%	15%	10%	5%	5%	
Robeco		30%	25%	20%	15%	15%	15%	10%	10%	5%	5%
Alternatieve beleggingen											
Robeco Commodities		10%	10%	10%	10%	5%	5%	5%	5%	5%	5%
Obligaties											
Robeco High Yield Bonds IH shares		10%	10%	10%	10%	5%	5%	5%	5%		
Robeco All Strategy Euro Bonds IH-shares			5%	10%	15%	15%	5%	15%	20%	20%	20%
Rorento		5%	5%	10%	15%	15%	5%	15%	20%	20%	20%
Robeco All Strategy Euro Bonds 40IH-shares						20%	45%	40%	35%	30%	25%
Liquiditeiten											
Flexioen Spaarrekening										15%	25%
Totaal		100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Binnen deze adviesmixen is er zowel differentiatie aangebracht over verschillende beleggingscategorieën als spreiding binnen de aandelen- en obligatieportefeuille. Daarnaast wordt het pensioenkapitaal veilig gesteld door het risico af te bouwen naarmate de leeftijd vordert. Hierdoor wordt de kans op een negatief rendement in de laatste jaren voor pensionering beperkt.

Performance adviesmixen

In onderstaande tabel zijn de resultaten van deze adviesmixen over 2013 te zien. Voor de mixen 1 t/m 7 zijn in 2013 positieve rendementen behaald. Dit is vooral te danken aan positieve resultaten van het aandelenfonds Robeco.

De negatieve resultaten van de mixen 8 t/m 10 worden vooral veroorzaakt door het negatieve resultaat op het obligatiefonds Robeco All Strategy Euro Bonds 40IH.

	Mix 1	Mix 2	Mix 3	Mix 4	Mix 5	Mix 6	Mix 7	Mix 8	Mix 9	Mix 10
Rendement 2013	10,1%	9,1%	7,1%	5,1%	3,7%	1,2%	0,1%	-0,4%	-1,0%	-1,3%

Performance beleggingsfondsen

In deze paragraaf wordt ingegaan op de performance van de afzonderlijke beleggingsfondsen die binnen de adviesmixen worden aangeboden.

Het jaar 2013 is voor de beleggingsfondsen een gemengd jaar geweest. Zowel de aandelenfondsen als de obligatiefondsen lieten in 2013 een gemengd resultaat zien. In onderstaande tabel zijn de resultaten van de beleggingsfondsen en ter vergelijking daarmee de performance van de benchmark vermeld.

Fonds	Rendement in 2013 in %
Robeco Emerging Markets Equities I EUR	-6,5
Benchmark: MSCI Emerging Markets Index (Net Return) (EUR)	-6,8
Robeco Property Equities I EUR	-3,6
Benchmark: S&P Developed Property Index (Net Return) (EUR)	0,5
RobecoSAM Sustainable European Equities I EUR	22,7
Benchmark: MSCI Europe Index (Net Return) (EUR)	19,8
Robeco	21,8
Benchmark: MSCI World (Total Return) (EUR)	21,9
Sarasin Commodity	-10,7
Benchmark: N.v.t.	-
Robeco High Yield Bonds IH EUR	8,2
Benchmark: Barclays Capital US Corporate High Yield + Pan European High Yield Index afgedekt naar de euro	7,5
Robeco All Strategy Euro Bonds 40IH EUR	-10,5
Benchmark: N.v.t.	-
Rorento DH EUR	0,3
Benchmark: Barclays Multiverse Index (hedged into EUR)	-0,1
Robeco All Strategy Euro Bonds IH EUR	3,4
Benchmark: Barclays Euro-Aggregate (EUR)	2,2
Flexioen spaarrekening	2,0
Benchmark: N.v.t.	-

Bron: FSC Performance measurement - bruto cijfers

Aandelenfondsen

De aandelen op de opkomende markten lieten een negatief resultaat zien: -6,5%; de benchmark was zelfs nog iets slechter. Daarentegen waren de sustainable equities met een resultaat van meer dan 22% nog bijna 3 procentpunten hoger dan de benchmark, een goed resultaat. Ook het Robecofonds presteerde goed met 21,8% (benchmark 21,9%).

Vastrentende waarden

De high yield bonds presteerden redelijk tot goed met 8,2% ten opzichte van een benchmark van 7,5%. De all strategy Euro bonds 40IH lieten een wat lager rendement zien (3,4% tegen 2,2%). De all strategy Euro bonds 40IH presteerden echter negatief (-10,5%). Dit kwam door de oplopende lange rente.

Flexioen spaarrekening

De Flexioen spaarrekening is een variabele renterekening zonder enige beperkingen of voorwaarden zoals minimaal saldo. Zoals in onderstaande tabel is te zien is het rentepercentage gedurende 2013 in vijf stappen gedaald van 2,25% per 1 januari naar 1,65% per 31 december.

Door de werkgever is voor het jaar 2013 over de inleg in 2011, 2012 en 2013 op de Flexioen spaarrekening een 3% rentegarantie afgeven gedurende het jaar 2013. Deze garantie is per 31 december 2013 verwerkt in de Flexioen spaarrekening. De afgegeven garantie geldt voor één jaar. De werkgever bekijkt van jaar tot jaar of hij deze garantie verlengt. De werkgever heeft begin 2014 besloten om ook in 2014 de 3% rentegarantie door te laten lopen voor de inleg uit 2011 tot en met 2014, gedurende het jaar 2014.

Renteontwikkeling Flexioen spaarrekening:

Ingangsdatum	Einddatum	Rentepercentage
1 januari 2013	16 januari 2013	2,25%
17 januari 2013	13 februari 2013	2,15%
14 februari 2013	27 maart 2013	2,05%
28 maart 2013	3 juli 2013	1,95%
4 juli 2013	2 oktober 2013	1,75%
3 oktober 2013	31 december 2013	1,65%

Kostencijfers Robeco

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de kosten die in 2013 binnen de beleggingsfondsen van Robeco via het rendement in rekening zijn gebracht:

Beleggingsfondsen	1-1-2013	31-12-2013	Fee	Kosten
Aandelen				
Robeco Emerging Markets Equities I-shares	1.208.204	1.262.418	1,08%	13.341,36
Robeco Property Equities I-shares	831.881	889.082	1,08%	9.293,20
SAM Sustainable European Equities I-shares	1.919.077	2.292.828	0,99%	20.848,93
Robeco	2.926.795	3.595.946	0,92%	30.004,61
Aandelen overig	1.363.331	1.338.224	1,02%	13.777,93
<i>Subtotaal</i>	<i>8.249.288</i>	<i>9.378.497</i>		<i>87.266,02</i>
Mixfondsen				
Robeco Balanced Mix	8.715	0		
Robeco Growth Mix	495	0		
Robeco Safe Mix	59.299	0		
<i>Subtotaal</i>	<i>68.509</i>	<i>0</i>		
Alternatieve beleggingen				
Robeco/ Sarasin Commodities	1.142.059	1.168.244	1,10%	12.706,66
<i>Subtotaal</i>	<i>1.142.059</i>	<i>1.168.244</i>		<i>12.706,66</i>
Obligaties				
Robeco High Yield Bonds IH-shares	1.049.771	1.205.709	0,58%	6.540,89
Rorento	1.539.452	1.713.878	0,50%	8.133,33
Robeco All Strategy Euro Bonds IH-shares	1.729.871	1.958.376	0,43%	7.929,73
Robeco All Strategy Euro Bonds 40IH-shares	1.901.592	1.613.084	0,49%	8.610,96
Obligaties Overig	545.547	530.541	0,50%	2.690,22
<i>Subtotaal</i>	<i>6.766.233</i>	<i>7.021.589</i>		<i>33.905,13</i>
Liquiditeiten				
Flexioen spaarrekening	722.437	1.061.491	0,00%	
<i>Subtotaal</i>	<i>722.437</i>	<i>1.061.491</i>		
Totaal	16.948.525	18.629.821		133.878

Dekkingsgraad

Het pensioenfonds begon het jaar met een dekkingsgraad van 118,9% en eindigde met een dekkingsgraad van 117,2%. Deze daling werd veroorzaakt doordat de benodigde koopsom voor het inkopen van de toeslagen per 1 april 2013 over de bij Centraal Beheer Achmea verzekerde pensioenaanspraken hoger was dan het behaalde beleggingsresultaat.

Goed Pensioenfondsbestuur

Integere bedrijfsvoering

Elk Nederlands pensioenfonds moet maatregelen treffen die goed pensioenfondsbestuur waarborgen. Met de invoering van de Pensioenwet (per 1 januari 2007) zijn de STAR-principes voor *Pension Fund Governance* (PFG, *Goed Pensioenfondsbestuur*) wettelijk vastgelegd. Deze 33 principes behandelen de volgende onderdelen: zorgvuldig bestuur, transparantie, openheid en communicatie, deskundigheid en verantwoording en intern toezicht.

Het beleid van het pensioenfonds is gericht op een integere bedrijfsvoering. Deze verantwoordelijkheid is vastgelegd in artikel 143 van de Pensioenwet. Dit houdt onder meer in:

- adequate administratieve organisatie en interne controle (AO/IC) en risicobeheersing;
- analyse en beheersing van integriteitsrisico's;
- voorkomen van belangenverstremeling;
- duurzame beheersing van (financiële) risico's;
- iedere 3 jaar een continuïteitsanalyse.

Deskundigheid

Alle individuele bestuursleden voldoen aan de wettelijke deskundigheidseisen.

Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van de wet- en regelgeving.

Gedragcode

De bestuursleden hebben in boekjaar 2013 volgens de gedragscode gehandeld.

Wet versterking bestuur pensioenfondsen

Per 1 juli 2014 treedt de Wet versterking bestuur pensioenfondsen in werking. Deze wet beschrijft een aantal bestuursmodellen, waaruit een pensioenfonds een keuze moet maken. Deze modellen zijn erop gericht om de evenwichtige belangenbehartiging in de besturing van een pensioenfonds te versterken en de rolverdeling tussen de verschillende organen in de structuur van het pensioenfonds te optimaliseren.

Het bestuur van het fonds heeft het bestaande one tier board model geëvalueerd en aan de nieuwe wetgeving getoetst. Besloten is om het paritaire model in te voeren, met een uitbreiding van de mogelijkheid om ook uit de groep pensioengerechtigden een vertegenwoordiger op te nemen naar rato van het aantal pensioengerechtigden ten opzichte van het aantal actieve deelnemers. Bij de huidige aantallen zal er geen vertegenwoordiger van de pensioengerechtigden in het bestuur worden opgenomen.

In het nieuwe bestuursmodel zal de huidige deelnemersraad verdwijnen. De huidige leden van de deelnemersraad worden per 1 juli 2014 benoemd tot lid van het nieuw te vormen verantwoordingsorgaan.

Voor de invulling van het intern toezicht zal het fonds gebruik maken van een visitatiecommissie.

Communicatie

Nieuwsbrief

Alle deelnemers ontvangen regelmatig een digitale nieuwsbrief. In 2013 zijn er twee nieuwsbrieven verstuurd, namelijk in februari en in oktober. In de nieuwsbrieven worden actuele zaken vermeld met betrekking tot de pensioenregelingen en het pensioenfonds.

UPO

De Uniforme Pensioenoverzichten (UPO) van de pensioenkapitalen zoals die zijn opgebouwd bij Robeco zijn door de administratie van het pensioenfonds zelf opgesteld.

De UPO's van de bij Centraal Beheer (CB) opgebouwde premievrije pensioenaanspraken onder de voormalige Towers Perrin pensioenregeling werden in het verleden door Centraal Beheer verstuurd. Om de informatie naar onze deelnemers te verbeteren, zijn deze UPO's dit jaar ook door de administratie van het pensioenfonds opgesteld.

Alle UPO's zijn vóór 1 oktober 2013 aan de deelnemers toegezonden.

Toeslagenmatrix

Pensioenfondsen moeten voorgeschreven teksten gebruiken bij het informeren van deelnemers over voorwaardelijke toeslagen (indexatie). Hierbij zijn pensioenfondsen verplicht de tekst van de voorwaardelijkheidsverklaring in zijn geheel over te nemen. Na een aantal tekstuele wijzigingen sluit de toeslagenmatrix inmiddels beter aan op het toeslagenlabel. De gewijzigde toeslagenmatrix is sinds 1 januari 2009 verplicht.

Voor het pensioenfonds geldt de categorie D6 van de toeslagenmatrix, waarbij als ex-ante maatstaf de prijsindex is genomen. Deze tekst wordt gebruikt in de verschillende communicatiemiddelen van het pensioenfonds.

Website van het pensioenfonds: www.towerswatsonpensioen.nl

In oktober 2012 is de nieuwe website van het pensioenfonds live gegaan. Op de website is alle informatie terug te vinden over het pensioenfonds en de pensioenregeling. Daarnaast is er de volgende informatie te downloaden:

- statuten, pensioenreglement, abtn;
- jaarverslagen;
- startbrief;
- alle nieuwsbrieven;
- informatie over het Verantwoordingsorgaan en de Deelnemersraad;
- informatie over de oude pensioenregeling van Towers Perrin; en de
- oude spaar- en excedentregeling van Watson Wyatt.

Pensioenregister

Sinds 6 januari 2011 kunnen actieve en gewezen deelnemers binnen een pensioenregeling - via een speciale website - het *pensioenregister* inzien, en zo hun eigen situatie bij het pensioenfonds bekijken.

Sinds 2012 is ook onze pensioenadministratie aangesloten op het pensioenregister. Alle bij het pensioenfonds verzekerde pensioenaanspraken kunnen worden ingezien in het pensioenregister, in combinatie met eventueel elders opgebouwde aanspraken en de aanspraken op de AOW. Zeker nu de komende jaren de ingangsdatum van het AOW-pensioen geleidelijk gaat verschuiven, draagt deze mogelijkheid veel bij aan de transparantie van de pensioenopbouw voor onze deelnemers.

Actuariële zaken

Actuariële analyse

De actuariële analyse van het saldo van baten en lasten is als volgt:

(Bedragen x € 1.000)	2013	2012	2011
Premieresultaat			
Premiebijdragen	-	-	-
Pensioenuitvoeringskosten	-	-	-
Intrestresultaat			
Beleggingsresultaten	54	49	70
Toeslagen	-211	-258	-249
Herwaardering vordering herverzekeraars	-	-	1.369
Overig resultaat			
Overige baten en lasten	8	3	4
Totaal saldo van baten en lasten	-149	-206	1.194

Toelichting op de resultaten

Het resultaat op premiebijdragen

Vanaf 1 januari 2011 wordt van de werkgever een premie ontvangen die gelijk is aan de door het pensioenfonds aan Robeco af te dragen inlegbedragen voor de beschikbare premiereregeling, vermeerderd met de aan de herverzekeraar verschuldigde risicopremies. Het resultaat op premies is derhalve vanaf 2011 gelijk aan 0.

Het resultaat op pensioenuitvoeringskosten

De in rekening gebrachte kosten bij de werkgever zijn gelijk aan de door het pensioenfonds gemaakte kosten. Het resultaat op uitvoeringskosten is derhalve gelijk aan 0.

Het resultaat op beleggingen

Het resultaat op beleggingen is gelijk aan de behaalde beleggingsopbrengsten op de door het pensioenfonds aangehouden beleggingen. Het overrente-aandeel op de fictieve leningen bij Centraal Beheer Achmea was negatief en is vervolgens op nihil gesteld.

Het resultaat op toeslagverlening

De toeslagen worden uit de middelen van het fonds gefinancierd. Boekhoudkundig wordt de last uit hoofde van toeslagverlening in mindering gebracht op de reserve voor toekomstige toeslagen.

Het resultaat op herwaardering vordering herverzekeraars

De minister heeft aangegeven dat vanaf 1 februari 2011 het niet langer nodig is om een kredietafslag op de vordering op herverzekeraars mee te nemen. De vastgestelde kredietafslag is hierdoor in 2011 vrijgevallen, waardoor er vanaf 2012 geen resultaten op herwaardering vordering herverzekeraars meer zijn.

Het resultaat op overige baten en lasten

Dit betreft andere baten en lasten en afrondingsverschillen.

Uitkomsten van de solvabiliteitstoets

Het Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) is gedefinieerd in het 'Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen' van 18 december 2007. Vanwege het feit dat het pensioenfonds volledig is herverzekerd, is ook de richtlijn "Toepassing van het FTK op volledig herverzekerde pensioenfondsen" van juni 2008 van toepassing. Het Vereist Eigen Vermogen (VEV) is eveneens gedefinieerd in dit Besluit en richtlijn.

Het MVEV is bepaald op 3,4% van de technische voorziening voor risico pensioenfonds (TV) en daarmee bedraagt de minimaal vereiste dekkinggraad 103,4%.

Omdat een deel van de pensioenaanspraken in 2013 nog niet herverzekerd kon worden is er niet langer sprake van een volledig herverzekerd pensioenfonds. Het in eigen beheer gevoerde deel van de technische voorziening bedraagt 795. Voor dit deel van de voorziening is het VEV vastgesteld.

De beleggingen van het pensioenfonds bestaan uitsluitend uit deposito's. De risico's voor het pensioenfonds beperken zich hiermee tot het renterisico en het verzekeringstechnische risico.

In onderstaande tabel geven we een overzicht van het Vereist Eigen Vermogen per 31 december 2013:

	2013
Renterisico (S1)	70
Verzekeringstechnisch risico (S6)	94
Vereist eigen vermogen	117

Het VEV komt uit op 0,8% van de technische voorziening voor risico pensioenfonds. Het berekende VEV is lager dan het MVEV. Het VEV wordt gelijk gesteld aan het MVEV en komt daarmee uit op 3,4% van de technische voorziening voor risico pensioenfonds.

De vereiste dekkinggraad bedraagt 103,4%. De aanwezige dekkinggraad bedroeg eind 2013 117,2%. Er was daarom geen sprake van een reservetekort.

Herstelplan

Het pensioenfonds heeft in dit boekjaar geen herstelplan in verband met een dekking- of reservetekort opgesteld. Er is evenmin een lopend herstelplan.

Ontwikkeling van de Technische Voorzieningen (TV) in 2013

De TV bestaat uit:

1. de TV voor risico van het pensioenfonds
2. de TV voor risico van de deelnemers

Ontwikkeling van de TV voor risico van het pensioenfonds

In 2013 zijn de TV voor risico van het pensioenfonds toegenomen met 503 van 14.071 tot 14.574. De volgende tabel geeft een specificatie van deze toename naar oorzaken.

Technische voorzieningen voor risico van het pensioenfonds (x €1.000)				
	2013		2012	
TV primo boekjaar		14.071		13.584
Pensioenopbouw	0		0	
Toeslagen	220		284	
Rentetoevoeging	53		209	
Onttrekking voor pensioenuitkering en pensioenuitvoeringskosten	-176		-111	
Wijziging marktrente	-670		400	
Saldo uit hoofde van overdracht van rechten	-397		-232	
Inkoop vanuit TV risico deelnemers	1.281		0	
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	0		132	
Sterfte	138		-215	
Correcties	54		17	
Overige mutaties	0		3	
Toename boekjaar		503		487
TV ultimo boekjaar		14.574		14.071

Toelichting op het verloop van de TV voor risico pensioenfonds

De rentetoevoeging in het verslagjaar is gebaseerd op de rentetermijnstructuur en bedraagt 0,351%. Hierdoor is een bedrag van 53 aan de TV toegevoegd.

Gedurende 2013 heeft een aantal deelnemers er voor gekozen om hun spaarkapitaal bij Robeco om te zetten in een pensioenaanspraak voor risico van het pensioenfonds. Dit heeft er toe geleid dat de TV risico fonds met 1.281 is toegenomen.

Aan het einde van het verslagjaar is vanwege de wijziging van de rentetermijnstructuur een bedrag van 670 uit de TV vrijgevallen.

Ontwikkeling van de TV voor risico van de deelnemers

Technische voorzieningen voor risico van de deelnemers (x €1.000)				
	2013		2012	
TV primo boekjaar		16.949		13.380
Bijdragen van werkgevers en werknemers in DC regeling	2.206		2.168	
Bijdragen uit premievrijstelling	5		5	
Waardemutaties participaties	871		2.139	
Omzetten kapitaal in aanspraak risico fonds	-583		0	
Overgenomen verplichtingen	68		57	
Overgedragen verplichtingen	-507		-800	
Toename boekjaar		2.060		3.569
TV ultimo boekjaar		19.009		16.949

Toelichting op het verloop van de TV voor risico deelnemers

In 2013 is er door werkgever en werknemers 2.206 aan de TV toegevoegd. Verder is er in verband met premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid 5 aan de TV toegevoegd.

Daarnaast is de waarde van de beleggingen wegens behaalde rendementen gestegen met 873.

In verband met inkomende en uitgaande waardeoverdrachten en het omzetten van kapitalen in aanspraken voor risico van het fonds, is per saldo een bedrag van 1.024 aan de TV onttrokken.

Vooruitblik op 2014

In het jaarverslag over 2012 gaven wij aan dat de werkgever de mogelijkheid onderzoekt om de opbouw van de pensioenkapitalen vanaf 1 januari 2014 onder te brengen bij de door Towers Watson opgerichte PPI. De werkgever heeft voor deze PPI in het najaar van 2012 bij DNB een vergunning aangevraagd. De aanvraagprocedure bij DNB heeft veel langer geduurd dan was verwacht. Pas in januari 2014 is de vergunning voor de PPI door DNB verleend.

De werkgever zal in de loop van 2014 met de ondernemingsraad nader overleg hebben over de verzekering van de pensioenregeling in de PPI. Er wordt naar gestreefd om dit per 1 januari 2015 te realiseren.

Voor het pensioenfonds betekent dit dat vanaf 1 januari 2015 geen verdere pensioenopbouw binnen het pensioenfonds meer plaats zal vinden.

Om de uitvoering van de pensioenregeling zo veel mogelijk te harmoniseren zal het bestuur, in samenspraak met de werkgever, de mogelijkheden gaan onderzoeken om de bij het pensioenfonds opgebouwde pensioenkapitalen naar de PPI en de DB-pensioenen naar een verzekeraar over te dragen. Bij deze overdracht zal rekening moeten worden gehouden met de daarvoor in de Pensioenwet opgestelde voorwaarden.

Namens het bestuur,

Rotterdam, 13 juni 2014

Dick van Doorn

Liske Sieben

Richtje Thien

Dirk den Heijer

4.1 VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

Het verantwoordingsorgaan (hierna VO) van Stichting Pensioenfonds Towers Perrin (hierna Pensioenfonds) is in 2008 door het Bestuur van het Pensioenfonds ingesteld. De leden van het VO in 2013 zijn:

Functie	Naam	Dagelijkse functie	Jaar van aantreden	Jaar van aftreden
Voorzitter	Jobert Koomans	Senior Consultant	2011	2015
Secretaris	vacature	Gepensioneerd		
Lid	Herma van der Stoel	Senior Associate	2011	2015

Zowel Jobert Koomans als Herma van der Stoel zijn wegens langdurige ziekte gedurende het boekjaar, niet in de gelegenheid geweest om hun functie binnen het VO te kunnen vervullen.

In verband hiermee en de bestaande vacature namens de gepensioneerden heeft het VO geen gebruik gemaakt van haar bevoegdheid om een oordeel te geven over het handelen van het bestuur gedurende het boekjaar 2013.

4.2 VERSLAG VAN HET ALGEMEEN BESTUUR INZAKE HET INTERN TOEZICHT

Dit verslag heeft betrekking op het intern toezicht dat in overeenstemming met de bepalingen in de statuten van Stichting Pensioenfonds Towers Perrin (hierna: het pensioenfonds) is uitgevoerd. Deze bepalingen zijn gebaseerd op de Pensioenwet en in het bijzonder de Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur.

Het pensioenfonds heeft voor de invulling van intern toezicht gekozen voor een one-tier board. Hierbij wordt het dagelijks bestuur gevormd door twee door het bestuur aangewezen personen, waarvan er maximaal één lid van het bestuur is.

In 2013 bestond het dagelijks bestuur uit Dirk den Heijer en Sander Bosman.

Dirk den Heijer is lid van het bestuur. Sander Bosman is administrateur van het pensioenfonds.

De overige leden van het bestuur vormen tezamen het algemeen bestuur.

Het algemeen bestuur is belast met de uitvoering van het intern toezicht en beoordeelt minimaal één keer per jaar het functioneren van het dagelijks bestuur.

De beoordeling heeft betrekking op:

- de beleids- en bestuursprocedures en processen en de checks en balances van het pensioenfonds;
- de wijze waarop het pensioenfonds wordt aangestuurd;
- de wijze waarop door het dagelijks bestuur wordt omgegaan met de risico's op langere termijn.

Bevindingen van het algemeen bestuur

Voor de beoordeling heeft het algemeen bestuur gebruik gemaakt van de volgende informatiebronnen:

- de wettelijke documenten;
- de produktie van het jaarverslag, jaarrekening, certificeringsrapport en DNB-verslagstaten met bijbehorende verklaringen van de actuaris en accountant;
- de communicatie met werkgever, deelnemers en gewezen deelnemers;
- het overleg met DNB, adviseurs, de vermogensbeheerder en herverzekeraars;
- het interne overleg met algemeen bestuur, deelnemersraad, verantwoordingsorgaan en administrateur.

Op basis van bovengenoemde informatiebronnen zijn wij van oordeel dat de beleids- en bestuursprocedures en processen en de checks en balances van het pensioenfonds voldoende zijn ontwikkeld en dat het pensioenfonds doelmatig wordt aangestuurd en bestuurlijk 'in control' is.

Het dagelijks bestuur gaat verantwoord om met de risico's op zowel korte- als lange termijn.

Daarnaast zijn wij van mening dat het pensioenfonds op zorgvuldige wijze en met veel inzet en deskundigheid is bestuurd en daarbij goed is ondersteund door de administrateur.

Rotterdam, 13 juni 2014

Het algemeen bestuur:

Dick van Doorn

Liske Sieben

Richtje Thien

5. JAARREKENING 2013

Balans

Staat van baten en lasten

Kasstroomoverzicht

Algemene toelichting

Toelichting balans

Toelichting staat van baten en lasten

Balans

De tussen haakjes geplaatste nummers verwijzen naar de toelichting.

(Bedragen x € 1.000)		31-12-2013	31-12-2012
ACTIVA			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	(1)		
Deposito's bij financiële instellingen		3.376	2.801
Rentedragende liquiditeiten bij verzekeraars		0	24
		<u>3.376</u>	<u>2.825</u>
Beleggingen voor rekening en risico deelnemers	(2)		
Indirect vastgoed		895	837
Aandelen		9.677	8.376
Vastrentende waarden		7.052	6.767
Liquide middelen en overige beleggingen		1.385	969
		<u>19.009</u>	<u>16.949</u>
Vordering herverzekeraars	(3)	13.779	14.071
Vorderingen en overlopende activa	(4)		
Vorderingen uit herverzekering		10	64
Vorderingen werkgever		0	74
Overige vorderingen		27	20
		<u>37</u>	<u>158</u>
Liquide middelen	(5)	15	765
		<u>36.216</u>	<u>34.768</u>
PASSIVA			
Reserves	(6)		
Algemene reserve		1.948	1.899
Reserve voor toekomstige toeslagen		564	761
		<u>2.512</u>	<u>2.660</u>
Technische voorzieningen			
Technische Voorzieningen voor risico van het pensioenfonds	(7)	14.574	14.071
Technische Voorzieningen voor risico deelnemers	(8)	19.009	16.949
		<u>33.583</u>	<u>31.020</u>
Kortlopende schulden			
Schulden herverzekeraars	(9)	0	270
Rekening Courant Werkgever	(10)	7	24
Overige schulden	(11)	114	794
		<u>121</u>	<u>1.088</u>
		<u>36.216</u>	<u>34.768</u>

Staat van baten en lasten

De tussen haakjes geplaatste nummers verwijzen naar de toelichting.

(Bedragen x € 1.000 na resultaatbestemming)		2013	2012
Baten			
Beleggingsopbrengsten			
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	(12)	54	49
Beleggingsresultaten risico deelnemer	(13)	<u>873</u>	<u>2.139</u>
		927	2.188
Bijdragen van werkgevers en werknemers	(14)	2.931	2.869
Mutatie vordering op herverzekeraars		-292	487
Saldo overdrachten van rechten risico pensioenfonds	(15)	<u>727</u>	<u>-1</u>
		4.293	5.543
Lasten			
Saldo overdrachten van rechten risico deelnemers	(16)	-932	-743
Pensioenuitkeringen	(17)	-175	-109
Mutatie Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds			
Pensioenopbouw		0	0
Indexering en overige toeslagen		-220	-284
Rentetoevoeging		-53	-209
Onttrekking voor pensioenuitkering en pensioenuitvoeringskosten		176	111
Wijziging marktrente		670	-400
Inkoop pensioenaanspraken uit TV risico deelnemers		-1.281	0
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		397	232
Wijziging overige actuariële uitgangspunten		0	-132
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen		<u>-192</u>	<u>195</u>
Mutatie Technische Voorzieningen voor risico pensioenfonds		-503	-487
Mutatie Technische Voorzieningen voor risico deelnemers	(18)	-2.060	-3.569
Herverzekeringen	(19)	-403	-461
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	(20)	<u>-369</u>	<u>-380</u>
		-4.442	-5.749
Saldo van baten en lasten		-149	-206
Bestemming saldo:			
Bijgeboekt bij algemene reserve		48	34
Afgeboekt op de reserve voor toekomstige toeslagen		<u>-197</u>	<u>-240</u>
		-149	-206

Kasstroomoverzicht

(Bedragen x € 1.000)

	2013	2012
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen bijdragen van werkgevers en werknemers	3.163	3.550
Ontvangen overgenomen pensioenverplichtingen	414	424
Saldo herverzekering	-1.197	-1.189
Betaalde pensioenuitkeringen	-30	-1
Betaalde pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-331	-405
Betaalde overgedragen pensioenverplichting	-1.091	-476
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	928	1.903
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	4.014	1.697
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	0	0
Overige ontvangsten	6	0
Aankopen en verstrekkingen beleggingen	-5.698	-3.532
Betaalde kosten van vermogensbeheer	0	0
Valutareresultaten	0	0
Overige uitgaven	0	0
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-1.678	-1.835
Mutatie liquide middelen (netto kasstroom)	-750	68
Liquide middelen		
Saldo liquide middelen 1 januari	765	697
Saldo liquide middelen 31 december	15	765
Mutatie liquide middelen	-750	68

Algemene toelichting

1. Doel

Stichting Pensioenfonds Towers Perrin heeft als doel de pensioenovereenkomsten tussen de werkgever en zijn medewerkers uit te voeren en in het kader daarvan pensioenen uit te keren aan gepensioneerden, nabestaanden en arbeidsongeschikten in geval van ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

De risico's uit hoofde van arbeidsongeschiktheidspensioen, premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en overlijden zijn verzekerd bij Elips Life.

2. Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals vastgelegd in Titel 9 Boek 2 BW opgesteld waarbij rekening is gehouden met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ 610).

Het bestuur heeft op 13 juni 2014 de jaarrekening opgemaakt.

3. Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

3.1 Algemeen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's tenzij anders vermeld.

De beleggingen en de technische voorzieningen voor risico van de deelnemers worden gewaardeerd op actuele waarde en de technische voorzieningen voor risico van het pensioenfonds op basis van marktwaarde.

De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

3.2 Schattingen en veronderstellingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van het pensioenfonds zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

3.3 Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen het pensioenfonds toebehoren en de waarde van deze voordelen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

3.4 Beleggingen voor risico pensioenfonds

De beleggingen voor risico van het pensioenfonds bestaan uit deposito's bij financiële instellingen en rentedragende liquiditeiten bij verzekeraars en worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.5 Beleggingen voor rekening en risico deelnemers

De beleggingen worden, zoals voorgeschreven in de Pensioenwet, gewaardeerd op actuele waarde per balansdatum.

3.6 Vordering herverzekeraars

De vordering op herverzekeraars is gelijk aan de contante waarde van de herverzekerde pensioenaanspraken. Doordat een deel van de pensioenverplichtingen in 2013 niet kon worden herverzekerd is de contante waarde van de herverzekerde aanspraken niet langer gelijk aan de technische voorziening voor risico van het pensioenfonds.

3.7 Vorderingen en overlopende activa

De aan de herverzekeraar betaalde herverzekeringspremies worden over de periode waarop de herverzekering betrekking heeft verantwoord.

Vorderingen uit hoofde van winstdelingsregelingen in herverzekeringscontracten worden op het moment van toekenning door de herverzekeraar verantwoord.

3.8 Technische voorzieningen voor risico van het pensioenfonds

De TV voor risico van het pensioenfonds zijn berekend als de contante waarde van de toegekende pensioenaanspraken van de gewezen en pensioengerechtigde deelnemers. De voorziening is berekend op basis van actuariële grondslagen. Hierbij is uitgegaan van:

- de door DNB vastgestelde rentetermijnstructuur van 31 december 2013. In deze rentetermijnstructuur is voor de looptijden vanaf 20 jaar gebruik gemaakt van de zogenaamde UFR-methode. Voorts is de rentetermijnstructuur vastgesteld op basis van het gemiddelde van alle handelsdagen in de laatste 3 maanden van 2013;
- Prognosetafel AG2012-2062, met startperiode 2014 per 31 december 2013;
- ervaringssterfte: Er wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de werkende en de totale bevolking door toepassing van de Towers Watson 2010 ervaringssterfte. In verband met de aard en de omvang van de verzekerde populatie is de ervaringssterfte gecorrigeerd met een factor van 90%. Verder is de ervaringssterfte voor de medeverzekerde gelijk gesteld aan de ervaringssterfte van de hoofdverzekerden;
- het leeftijdsverschil tussen mannen en vrouwen bedraagt drie jaar;
- opslag voor toekomstige uitvoeringskosten van 2%.

3.9 Technische voorzieningen voor rekening en risico deelnemers

De waardering van de TV voor rekening en risico van deelnemers wordt bepaald door de waardering van de tegenover deze voorzieningen aangehouden beleggingen.

3.10 Toelichting kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van het fonds.

Toelichting op de Balans

Beleggingen voor risico pensioenfonds
Beleggingen voor rekening en risico deelnemers
Vordering herverzekeraars
Vorderingen en overlopende activa
Liquide middelen
Reserves
Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds
Technische voorzieningen voor rekening en risico deelnemers
Overige schulden
Rekening Courant werkgever

Toelichting balans

Specificatie per post (bedragen x € 1.000)

1. Beleggingen voor risico pensioenfondsen

	Deposito's bij financiële instellingen	Rentedragende liquiditeiten bij verzekeraars	Totaal
Stand per 1 januari 2012	2.344	24	2.368
Aankopen	1.275	-	1.275
Verkopen/aflossingen	-870	-	-870
Waardeverschillen (intrest)	51	-	51
Stand per 31 december 2012	2.801	24	2.825
Aankopen	4.545	-	4.545
Verkopen/aflossingen	-4.014	-24	-4.038
Waardeverschillen (intrest)	44	-	44
Stand per 31 december 2013	3.376	0	3.376

2. Beleggingen voor rekening en risico deelnemers

De beleggingen voor rekening en risico deelnemers in indirect vastgoed, aandelen, mixfondsen, Vanguard beleggingsfondsen en vastrentende waarden betreffen beleggingen in beursgenoteerde beleggingsfondsen en worden gewaardeerd tegen actuele (markt-)waarde. De bankrekeningen betreffen liquide middelen die zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

	Indirect Vastgoed	Aandelen	Vastrentende waarden	Overig ¹	Totaal
Stand per 1 januari 2012	592	6.948	5.082	758	13.380
Aankopen	166	1.248	782	803	2.999
Verkopen/aflossingen	-59	-625	-142	-597	-1.423
Waardeverschillen	138	805	1.045	5	1.993
Stand per 31 december 2012	837	8.376	6.767	969	16.949
Aankopen	166	1.153	995	472	2.786
Verkopen/aflossingen	-71	-840	-592	-94	-1.597
Waardeverschillen	-37	988	-118	38	871
Stand per 31 december 2013	895	9.677	7.052	1.385	19.009

¹ De overige beleggingen betreffen bankrekeningen, mixfondsen en de Vanguard beleggingsfondsen.

3. Vordering herverzekeraars

Het verloop van deze post is als volgt:

	2013	2012
Stand per 1 januari	14.071	13.584
Mutatie	-292	487
Stand per 31 december	<u>13.779</u>	<u>14.071</u>

De vordering op de herverzekeraar betreft een bij Centraal Beheer Achmea afgesloten garantiecontract zonder beleggingsdepot. De contante waarde van de uitkeringen uit hoofde van premievrijstelling in de beschikbare premie- en plusregeling alsmede WIA excedent zijn herverzekerd bij Alhermij.

4. Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa zijn als volgt te specificeren:

	31-12-2013	31-12-2012
Verzekeringsmaatschappij	10	64
Saldo rekening courant werkgever	0	74
Dividendbelasting	16	6
Intrest	11	13
Vooruitbetaalde bedragen	0	1
	<u>37</u>	<u>158</u>

De verwachte looptijd van de vorderingen en overlopende activa is korter dan een jaar. Op bovenstaande vorderingen is géén voorziening voor oninbaarheid getroffen.

5. Liquide middelen

De liquide middelen zijn direct opeisbaar en bestaan uit:

	31-12-2013	31-12-2012
Banksaldo ABN AMRO	<u>15</u>	<u>765</u>

6. Reserves

	<u>Algemene reserve</u>	<u>Reserve voor toekomstige toeslagen</u>	<u>Totaal</u>
Stand per 1 januari 2012	1.865	1.001	2.866
Bestemming saldo van baten en lasten 2012	<u>34</u>	<u>-240</u>	<u>-206</u>
Stand per 31 december 2012	<u>1.899</u>	<u>761</u>	<u>2.660</u>
Stand per 1 januari 2013	1.899	761	2.660
Bestemming saldo van baten en lasten 2013	<u>49</u>	<u>-197</u>	<u>-149</u>
Stand per 31 december 2013	<u>1.948</u>	<u>564</u>	<u>2.512</u>

De reserve voor toekomstige toeslagen is een onderdeel van het eigen vermogen en wordt gevoed door de overrente aandelen van de herverzekeraar en behaalde intresten over deze reserve, waarbij de reserve wordt gemaximeerd op 1.200. Aan deze reserve worden jaarlijks de kosten wegens toegekende toeslagen onttrokken. Eind 2013 was er geen sprake van een aandeel op positieve overrente.

De onttrekking van 197 aan de reserve voor toekomstige toeslagen in 2013 wordt gevormd door een toevoeging van behaalde intrest van 15 en een onttrekking van de kosten van 212 voor de per 1 april 2013 toegekende toeslagen. De genoemde kosten is de koopsom per 1 april 2013 op basis van de grondslagen van de herverzekeraar, die is betaald voor het inkopen van de toeslagen.

Herstelplan

Er is geen sprake van een dekkings- of reservetekort in het pensioenfonds. Het is daarom niet nodig geweest om in het boekjaar een herstelplan op te stellen. In het verleden heeft het pensioenfonds eveneens geen herstelplan opgesteld.

7. Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Het mutatieoverzicht voor de TV voor risico fonds is als volgt:

	2013	2012
Technische voorzieningen per 1 januari	14.071	13.584
Pensioenopbouw	0	0
Toeslagen	220	284
Rentetoevoeging	53	209
Onttrekking voor pensioenuitkering en pensioenuitvoeringskosten	-176	-111
Wijziging marktrente	-670	400
Inkoop pensioenaanspraken uit TV risico deelnemers	1.281	0
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-397	-232
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	0	132
Overige mutaties	192	-195
Technische voorzieningen per 31 december	<u>14.574</u>	<u>14.071</u>
Hiervan herverzekerd bij:		
Centraal Beheer Achmea	13.542	13.803
Alhermij	<u>237</u>	<u>268</u>
	<u>13.779</u>	<u>14.071</u>

De TV zijn als volgt opgebouwd:

	31-12-2013	31-12-2012
Actieve deelnemers	0	0
Gewezen deelnemers	11.308	12.018
Pensioengerechtigden	<u>3.266</u>	<u>2.053</u>
	<u>14.574</u>	<u>14.071</u>

De uit hoofde van de voor de voormalige medewerkers van Towers Perrin tot 1 januari 2011 geldende Basisregeling opgebouwde en toegekende pensioenen, zijn grotendeels herverzekerd bij Centraal Beheer Achmea. Het arbeidsongeschiktheidsrisico en overlijdensrisico zijn herverzekerd bij Elips Life N.V.

Met Centraal Beheer Achmea is contractueel vastgelegd dat het uitkeren van de pensioenen die onder de vigerende overeenkomst zijn verworven door de herverzekeraar wordt gegarandeerd zonder verdere bijbetaling van premies. Dit betreft over het algemeen levenslange uitkeringen.

De bij Elips Life N.V. ondergebrachte aanspraken zijn op risicobasis herverzekerd. Na ingang worden de uitkeringen door Elips Life rechtstreeks aan de deelnemer of nabestaande uitgekeerd.

De modified duration van de pensioenverplichtingen bedraagt 23,5 (2012: 25,1).

Met Elips Life is in 2012 een nieuwe herverzekeringsovereenkomst gesloten voor een periode van drie jaar. Dit was nodig door de beëindiging van de overeenkomst met Alhermij per 31 december 2011. De nieuwe herverzekeringsovereenkomst behelst de afspraken over het herverzekeren van de overlijdens-, en arbeidsongeschiktheidsrisico's.

Beschrijving pensioenregeling

Towers Watson 2011 pensioenregeling

De TW2011 pensioenregeling is een beschikbare premiereregeling tot een jaarsalaris € 113.579 (per 1 januari 2013) met een pensioenleeftijd die gelijk is aan de ingangleeftijd van de AOW. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet is de regeling te kwalificeren als een premie overeenkomst.

De jaarlijks beschikbare premie is een percentage van de pensioengrondslag. Dit percentage is vastgelegd in een leeftijdsafhankelijk tabel in het pensioenreglement. De pensioengrondslag is gedefinieerd als 12 maal het vaste maandsalaris per 1 januari onder aftrek van een franchise van € 13.227 (per 1 januari 2013). Deze franchise wordt jaarlijks vastgesteld op de fiscaal toegestane minimale franchise, zijnde 10/7 van de per 1 januari geldende uitkeringen voor gehuwde personen zonder toeslag, vermeerderd met vakantietoeslag.

Toeslagen

Op de bij Centraal Beheer Achmea herverzekerde pensioenrechten van pensioengerechtigden en pensioenaanspraken van gewezen deelnemers, die voorheen in dienst waren van Towers Perrin, kan jaarlijks een toeslag verleend worden van maximaal de stijging van de consumenten prijsindex, zoals vastgesteld door het CBS. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast.

Ter financiering van deze voorwaardelijke toeslagverlening is een bestemmingsreserve gevormd. Per 1 april 2013 zijn de opgebouwde pensioenrechten en –aanspraken van de pensioengerechtigde en gewezen deelnemers verhoogd met 1,59%. De index wordt bepaald op basis van het door het CBS gepubliceerde CPI alle huishoudens afgeleid, referentieperiode januari - januari. In 2013 is de volledige prijsindex als toeslag toegekend.

In de TW2011 pensioenregeling geldt dat op de pensioendatum een pensioen wordt ingekocht op basis van het beschikbare pensioenkapitaal. Deze inkoop vindt buiten het pensioenfonds plaats, waardoor er geen sprake is van eventuele toeslagen op ingegane pensioenen verkregen uit pensioenkapitaal opgebouwd op grond van TW2011 pensioenregeling.

8. Technische Voorzieningen voor rekening en risico deelnemers

	31-12-2013	31-12-2012
Stand per 1 januari	16.949	13.380
Premiestortingen	2.211	2.173
Inkomende waardeoverdrachten	68	57
Uitgaande waardeoverdrachten	-507	-800
Waardemutaties beleggingen	871	2.139
Inkoop pensioen voor risico pensioenfonds	-583	0
Stand 31 december	<u>19.009</u>	<u>16.949</u>

9. Schulden herverzekeraars

	31-12-2013	31-12-2012
Te betalen risicopremie	<u>0</u>	<u>270</u>
	<u>0</u>	<u>270</u>

10. Rekening Courant werkgever

	31-12-2013	31-12-2012
Aandeel werkgever in depot Centraal Beheer Achmea	<u>7</u>	<u>24</u>
	<u>7</u>	<u>24</u>

11. Overige schulden

	31-12-2013	31-12-2012
Te betalen administratie- en controlekosten	114	66
Te betalen waardeoverdracht	<u>0</u>	<u>728</u>
	<u>114</u>	<u>794</u>

Risicobeheer

Het uitvoeren van transacties in financiële instrumenten zou er toe kunnen leiden dat Stichting Pensioenfonds Towers Perrin risico's verkrijgt of overdraagt aan een andere partij. Hierbij moet vooral gedacht worden aan risico's die samenhangen met veranderingen in beurskoersen, rentetarieven, wisselkoersen, debiteurenkwaliteit en liquiditeit.

Het vermogen ten aanzien van de voorziening pensioenverplichtingen van de basisregeling van de voormalig Towers Perrin deelnemers wordt beheerd door de verzekeraar Centraal Beheer Achmea. Het pensioenfonds hoeft hiervoor geen premie meer te betalen. De pensioenkapitalen uit de tot 1 januari 2011 geldende beschikbare premieregelingen van zowel de voormalig Towers Perrin als Watson Wyatt deelnemers worden beheerd door Robeco.

Ten aanzien van de beschikbare premieregelingen hebben de deelnemers individuele beleggingskeuzen. De risico's verbonden aan deze regeling worden gedragen door de deelnemers.

Het risicokapitaal bij overlijden alsmede de arbeidsongeschiktheidsrisico's zijn volledig herverzekerd bij Elips Life. Op basis van vorenstaande loopt het pensioenfonds zelf niet de bovengenoemde risico's.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Het verzekeringscontract met Elips Life is afgesloten voor een periode van drie jaar en loopt van 1 januari 2012 tot en met 31 december 2014.

Toelichting Staat van Baten en Lasten

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds
Beleggingsresultaten risico deelnemer
Bijdragen van werkgevers en werknemers
Saldo overdrachten van rechten risico pensioenfonds
Saldo overdrachten van rechten risico deelnemers
Pensioenuitkeringen
Mutatie Technische Voorzieningen voor rekening en risico deelnemers
Herverzekeringen
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten
Overige baten en lasten

Toelichting staat van baten en lasten

Specificatie per post (bedragen x € 1.000)

12. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfond

Type belegging	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Totaal
2013			
Intrest deposito's	54	-	54
Intrest liquide middelen	-	-	-
Totaal	54	-	54
2012			
Intrest deposito's	49	-	49
Intrest liquide middelen	-	-	-
Totaal	49	-	49

13. Beleggingsresultaten voor risico deelnemer

Type belegging	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Totaal
2013			
Vastgoedbeleggingen	0	-37	-37
Aandelen	115	874	989
Vastrentende waarden	7	-123	-116
Overige beleggingen	12	25	37
Totaal	134	739	873
2012			
Vastgoedbeleggingen	0	805	805
Aandelen	93	138	231
Vastrentende waarden	25	1.045	1.070
Overige beleggingen	28	5	33
Totaal	146	1.993	2.139

14. Bijdragen van werkgevers en werknemers

	2013	2012
Beschikbare Premiereregeling		
Bijdrage werkgever in de beschikbare premiereregeling	1.757	1.711
Bijdrage werknemer in de beschikbare premiereregeling	449	441
Nog te storten bijdragen	0	16
WIA-excedent	118	113
Premie nabestaandenpensioen	178	155
Premievrijstellingsrisico	60	53
Uitvoeringskosten	369	380
	<u>2.931</u>	<u>2.869</u>
Totale premiebijdragen		
Bijdrage werkgever	2.423	2.358
Bijdrage werknemers	508	495
Overige bijdragen	0	16
	<u>2.931</u>	<u>2.869</u>

De kostendeekkende en de feitelijke premie voor de pensioenregeling zijn als volgt:

	2013	2012
Kostendeekkende premie	2.931	2.869
Feitelijke premie	2.931	2.869

15. Saldo overdrachten van rechten risico pensioenfondsen

	2013	2012
Overgenomen pensioenverplichtingen	1.086	401
Overgedragen pensioenverplichtingen	-359	-402
	<u>727</u>	<u>-1</u>

16. Saldo overdrachten van rechten risico deelnemers

	2013	2012
Overgenomen pensioenverplichtingen	54	57
Overgedragen pensioenverplichtingen	-402	-74
Overdracht in verband met aanwending kapitaal bij overlijden of pensionering	-584	-726
	<u>-932</u>	<u>-743</u>

17. Pensioenuitkeringen

	2013	2012
Ouderdompensioen	-96	-55
Nabestaandenpensioen	-43	-24
Wezenpensioen	-13	-6
Arbeidsongeschiktheidspensioen	-23	-23
	<u>-175</u>	<u>-109</u>

18. Mutatie Technische Voorzieningen voor rekening en risico deelnemers

	2013	2012
Beginstand	16.949	13.380
Af: Eindstand	19.009	16.949
Mutatie	<u>-2.060</u>	<u>-3.569</u>

19. Herverzekeringen

	2013	2012
Premies Herverzekering		
<u>Centraal Beheer Achmea</u>		
Pensioenverzekering	-211	-258
Afkoop i.v.m. overgedragen pensioenverplichtingen	0	-1
	<u>-211</u>	<u>-259</u>
<u>Elips Life / Alhermij</u>		
Pensioenverzekering	-172	-162
Kapitaalverzekering	-171	-155
	<u>-343</u>	<u>-317</u>
Totaal Premies Herverzekering	<u>-554</u>	<u>-576</u>
Uitkeringen Herverzekering		
Ouderdompensioen	66	55
Ontvangen premievrijstelling (Alhermij)	5	5
Arbeidsongeschiktheidspensioen (Alhermij)	24	25
Nabestaandenpensioen	43	24
Wezenpensioen	13	6
	<u>151</u>	<u>115</u>
	<u>-403</u>	<u>-461</u>

20. Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

	2013	2012
Administratiekosten berekend door derden	-55	-60
Adviseurs- en controlekosten	-271	-296
Overige kosten	-43	-24
	<u>-369</u>	<u>-380</u>

Alle pensioenuitvoerings- en administratiekosten worden door de werkgever vergoed.

Het pensioenfonds heeft geen werknemers in dienst en er wordt geen bezoldiging aan de bestuursleden betaald.

6. OVERIGE GEGEVENS

Bestemming van saldo baten en lasten

Het bestuur heeft besloten om het saldo van baten en lasten over het boekjaar 2013 ad 149 negatief, vermeerderd met de vrijval uit de reserve voor toekomstige toeslagen ad 197, in totaal 48 aan de algemene reserve toe te voegen.

Ondertekening

Rotterdam, 13 juni 2014

Het bestuur:

Dick van Doorn

Liske Sieben

Richtje Thien

Dirk den Heijer

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Towers Perrin te Amsterdam is aan Beheermaatschappij Bureau C.F. Hammer B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2013.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld; en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangepane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Ik heb geconstateerd dat de verplichtingen voor het pensioenfonds grotendeels zijn herverzekerd door middel van een garantiecontract en dit betrokken in mijn oordeel.

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel bezien, toereikend vastgesteld. In de voorziening zijn geen afwikkelingskosten opgenomen in geval van opzegging van de uitvoeringsovereenkomst. In een addendum met de werkgever is opgenomen, dat de werkgever het fonds(bestuur) in alle opzichten in staat stelt om het fonds correct af te wikkelen, nadat de uitvoeringsovereenkomst is opgezegd.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een toereikende solvabiliteit

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 137 van de Pensioenwet (financiering voorwaardelijke toeslagverlening). Sinds het boekjaar 2011 heb ik dit voorbehoud opgenomen in mijn verklaring.

Aangezien het pensioenfonds verwacht dat de uitvoeringsovereenkomst binnen afzienbare tijd wordt opgezegd en daarbij als consequentie overweegt alsdan het pensioenfonds te liquideren, bestaan de beleggingen van het pensioenfonds uitsluitend uit deposito's.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Towers Perrin is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Bergschenhoek, 13 juni 2014

C.F. Hammer AAG

Verbonden aan Beheermaatschappij Bureau C.F. Hammer B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2013 van Stichting Pensioenfonds Towers Perrin te Rotterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013 en de winst-en-verliesrekening over 2013 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de entiteit is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de entiteit gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Towers Perrin per 31 december 2013 en van het resultaat over 2013 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amstelveen, 13 juni 2014

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. O. van Agthoven RA

Ref.: WVi\656005\A140425